

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-148.2020.17>

УДК 004. 77: 376-056.2/.3 (438)

Мухацький М.

WEB-МЕРЕЖІ У ЖИТТІ ОСІБ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У ПОЛЬЩІ

У статті зазначено, що швидкі темпи розвитку суспільства, збільшення загальної кількості інформації, яка оновлюється майже щохвилини, призвели до виникнення інформаційних та інформаційно-комунікаційних технологій. Вони удосконалюються залежно від потреб людей, їхніх інтересів, запитів, соціальної ролі тощо.

Вказано, що на сьогодні за допомогою інформаційних технологій можна задовольняти велику кількість потреб, зокрема: освітні, комунікаційні, розважальні тощо. Web-мережі виконують різноманітні функції, серед яких необхідно виділити покращення рівня життя осіб з особливими освітніми потребами, яке відбувається завдяки використанню віртуального простору. За допомогою web-мереж люди з особливими освітніми потребами можуть навчатися, саморозвиватися, самоудосконалюватися, знайомитися і спілкуватися з іншими, проявляти свої творчі здібності, брати активну участь у групових видах роботи тощо.

Розглянуто основні web-мережі, які використовуються під час організації освітнього процесу в Польській Республіці для осіб з особливими освітніми потребами. Важливим є те, що такі web-мережі є достатньо адаптованими та надають можливість не лише здобувати освіти, а ще й соціалізуватися, підвищити рівень власної самостійності. Схарактеризовано специфіку використання web-мереж у житті осіб з особливими освітніми потребами у Польській Республіці.

Доведено, що нині умови життя осіб з особливими освітніми потребами значно покращилися, оскільки вони можуть навчатися, займатися професійною діяльністю, брати участь у створенні нових проєктів, налагоджувати комунікацію з іншими людьми, приносити суспільну користь, приймати рішення. Все це стало можливим, насамперед, завдяки використанню віртуального простору загалом і застосуванню web-мереж зокрема як в освітньому процесі, так і в інших видах діяльності.

Ключові слова: web-мережі, особи з особливими освітніми потребами, Республіка Польща, віртуальний простір, соціалізація.

У XXI столітті нові інформаційно-комунікаційні та інтернет-технології стали звичайними засобами спілкування з іншими людьми. Вони виконують, серед іншого, інформаційні та комунікаційні функції. Можна сказати, що ми живемо у так званому мережевому суспільстві.

Технічний прогрес вплинув на динамічний розвиток інформаційних та інформаційно-комунікаційних технологій, що надало можливість здійснювати глобальний обмін інформацією, використовувати електронні підписи, використовувати електронний банкінг, соціальні та розважальні портали тощо.

Розвиток цивілізації пов'язаний із збільшенням чисельності населення та ускладненням соціальних взаємодій. З цієї причини нині життя людини довше, а технічний прогрес створює ризик захворювань або раптових нещасних випадків, що збільшує кількість детермінантів інвалідності. На основі статистичних даних можна зробити висновок, що кількість інвалідів має

тенденцію до зростання і становить понад 15% від загальної чисельності населення. Безперечно, інвалідність стає однією з головних соціально-економічних проблем незалежно від рівня розвитку країни.

Поняття інвалідності існує з давніх часів. Раніше для характеристики інваліда використовувалися такі терміни: «інвалідність», «вада», «каліцтво» тощо.

Сьогодні становище людей з інвалідністю покращується. Завдяки зміні ставлення суспільства, правових рішень ЄС та держав, технічних можливостей інваліди мають змогу боротися за свої права, своє існування, створювати сім'ю, вести власний бізнес, підвищити рівень кваліфікації, розширити світогляд, знання та навіть брати участь у розробленні нових технологій, які полегшують їхнє життя.

Інваліди почали об'єднуватися в різні типи організацій, прагнучи підвищити знання в суспільстві про цінність і потенціал людей з обмеженими можливостями та дисфункціями, які заважають їм нормально функціонувати.

Мережа дає людям з особливими освітніми потребами можливість повноцінно функціонувати в суспільстві та покращувати свою життєву ситуацію. Це надає змогу вчитися, працювати, відпочивати, приймати самостійні рішення, спостерігати за їх наслідками.

Можливість використання web-мережі також компенсує відсутність соціальних зв'язків, що дає можливість розвивати міжособистісні контакти. Web-мережі сприяють підвищенню незалежності людей з обмеженими можливостями.

Віртуальний світ пропонує низку можливостей використовувати його для різних цілей: професійних, розважальних, інформаційних, комунікаційних.

Щодня ми знаходимо потрібну інформацію на ресурсах в Інтернеті, робимо покупки, знайомимося з людьми та встановлюємо з ними контакти, шукаємо допомоги та беремо участь у переговорах, дискусіях та конференціях.

Теоретичні роздуми на основі аналізу літератури щодо актуальності та важливості використання web-мережі в житті осіб з особливими освітніми потребами спонукали до формулювання **мети статті** – розкрити особливості використання web-мережі в житті осіб з особливими освітніми потребами у Польщі.

Відповідаючи на зазначені питання, спиралась на власні дослідження та дослідження інших вчених, які вивчали цю проблематику.

Так, серед вчених Я. Лащик (J. Łaszczuk) досліджував питання комп'ютера у спеціальній освіті; Я. Беднарек (J. Bednarek) – мультимедіа в освіті, інформаційне суспільство та ЗМІ на думку інвалідів; А. Анджеєвська (A. Andrzejewska) (не)захищений комп'ютер: від ейфорії до залежності; А. Фізер (A. Fiszer) нові медіа як інструмент покращення життя людей з обмеженими можливостями; А. Мігас (A. Migas) проблеми психосоціальної інтеграції людей з локомоторною дисфункцією, А. Пясецький (A. Piasecki) використання комунікаційних технологій людьми з порушеннями зору та

слуху; П. Пліхта (P. Plichta) молодих користувачів нових медіа з вадами розумового розвитку; Уолтер (N. Walter) інтернет-соціальну підтримку та ін.

Варто відзначити, що слово “web-мережі” є позначенням всесвітньої мережі як інтернет-сервісу, що використовує слово “web” (укр. “веб”) і аббревіатуру “WWW” (англ. “World Wide Web”).

Web-мережа надає користувачам доступ до інформації в електронному вигляді за допомогою гіперпосилань.

Всесвітня мережа утворюється веб-серверами мережі Інтернет й обумовила їх потужний розвиток, суттєві зміни в інформаційних технологіях.

Проаналізуємо більш детально можливості web-мережі для професійних, розважальних, інформаційних та комунікаційних завдань осіб з особливими освітніми потребами.

Узагальнюючи різні підходи, варто відзначити, що web-мережі дають людям з особливими освітніми потребами життєвий шанс більш повноцінно брати участь у сьогоденні.

Дж. Б. Томпсон (Thompson John B.) зазначають, що люди все частіше черпають із досвіду ЗМІ інформацію, яка надає їм можливість формувати власне “Я” [7].

О. Бремр (A. Bremer), М. Славик (M. Sławik) вказують різноманітні особливості мережі для життєдіяльності людей, зокрема й осіб з особливими освітніми потребами. Серед них:

- телеімерсія – дає можливість людям, які прибувають у різні географічні місця, залишатися в спільному віртуальному просторі;
- learning Wave – програмно-апаратні засоби освітнього процесу;
- цифрові бібліотеки та розповсюдження інформації – доступ до візуально покращеної інформації та консультації з експертом у певній галузі;
- віртуальна лабораторія – надає можливість моделювати явища з різних сфер життя [3].

Актуалізуючи вирішення професійних завдань осіб з особливими освітніми потребами, насамперед, увагу потрібно звертати на здобуття знань та набуття, необхідних для професійної діяльності або вдосконалення власних компетенцій.

Варто відзначити, що навчання за допомогою web-мереж, різноманітних ІТ-пристроїв та програм може давати такі самі результати, як участь у стаціонарному навчанні, і є особливою зручністю для осіб з особливими освітніми потребами.

Аналізуючи web-мережі, варто відзначити, що у Польській Республіці для осіб з особливими освітніми потребами представлено їх різноманіття.

Наприклад, “Академічна цифрова бібліотека” (АЦБ) (польськ. Akademička Biblioteka Cyfrowa (ABC)) (<https://www.abc.uw.edu.pl>), що спрямована на полегшення доступу до знань для людей із вадами зору. Ресурси АЦБ містять навчальні матеріали (книги, навчальні посібники, журнали тощо) у цифровому вигляді. При цьому варто відзначити їх адаптованість до сприйняття осіб з особливими освітніми потребами, а саме: звукові записи, текстові файли у

форматах DOC, RTF або HTML, тобто у форматах, доступних для інструментів, якими користуються незрячі.

АЦБ є альтернативою іншим електронним бібліотекам з публікаціями в графічних форматах, недоступних для програм читання з екрану. На сайті можна переглядати колекції, публікації тощо. При цьому інтерфейс дає можливість людям з вадами зору орієнтуватися та самостійно виконувати різноманітні операції, включно з вибором графіки, що допомагає в отриманні знань, вирішенні професійних завдань.

Ще один сайт, який виконує освітню функцію – це електронний кіоск (e-kiosk) (<https://ekiosk.defacto.org.pl/ekiosk>) для незрячих під керівництвом Мазовецької асоціації інвалідів праці “De Facto” (Mazowieckie Stowarzyszenie Pracy Niepełnosprawnych (MSP) “De Facto”).

Закритий характер веб-сайту робить його доступним лише для сліпих або слабозорих людей, зареєстрованих на веб-сайті. При постановці на облік дисфункція повинна бути документально підтверджена довідкою «інвалід зору» та кваліфікацією значного або середнього ступеня інвалідності.

Електронний кіоск є джерелом самоосвіти для цієї групи людей. 60 періодичних видань (щоденних, тижневих, двотижневих і місячних) з відкритого прес-ринку є доступними для незрячих та слабозорих завдяки використанню програм для зчитування екрану та збільшення програм.

Встановлено, що наступним сервісом web-мережі для осіб з особливими освітніми потребами, який допомагає вирішувати їхні професійні завдання, є “Невидима галерея” (польськ. – “Niewidzialna Galeria”), яка також підпорядковується Мазовецькій асоціації інвалідів праці “De Facto”.

Веб-сайт містить такі пропозиції, як: Галерея невидимого мистецтва (ГНМ) (польськ. – Niewidzialna Galeria Sztuki (NGS)), Галерея невидимих рослин (ГНР) (польськ. – Niewidzialna Galeria Roślin (NGR)) і Галерея невидимих тварин (ГНТ) (польськ. – Niewidzialna Galeria Zwierząt (NGZ)).

Варто відзначити, що сервіс постійно розширюється і наповнюється, враховуючи розвиток мережі Інтернет.

Крім того, доступність інформації, особливо для осіб з особливими освітніми потребами надзвичайно важлива через різноманітні труднощі та обмеження цієї групи людей.

При цьому варто зазначити, що web-мережі для осіб з особливими освітніми потребами можуть стати одним з основних джерел інформації й вирішують інформаційні завдання. Так, під час пошуку роботи найбільше пропозицій роботи можна знайти в Інтернеті.

Tyfloserwis (<http://trakt.org.pl/category/tyfloserwis>) є одним із веб-сайтів, присвячених людям із вадами зору, який надає інформацію та консультації. Відкритість веб-сайту означає, що інформація охоплює не лише людей з обмеженими можливостями, а й їхні родини.

Наступні значні можливості для осіб з особливими освітніми потребами web-мережі відкривають для вирішення розважальних та комунікаційних завдань.

Польське товариство сліпих (ПТС) (польськ. – Polski Związek Niewidomych (PZN)) керує web-сайтом (<https://pzn.org.pl>), який містить інформацію і значну увагу приділяє новинам, базам даних, діяльності, пропозиція, тифлогалереї ПТС (tyflogaleria PZN), контактам тощо.

Завдяки цьому незрячий чи слабозрячий читач може легко дізнатися, чим живе середовище людей з вадами зору, проаналізувати важливі для нього нормативні акти тощо.

Отже, web-мережі для осіб з особливими освітніми потребами у Польщі дають можливість забезпечити рівні можливості щодо доступу до інформації, знань, розваг, культурних благ тощо. Розвиток соціальної інтеграції є доданою вартістю через орієнтацію в проблемах сучасного суспільства та позитивно впливає на розвиток особистості.

Використана література:

1. Макаренко Л. Л. Освітній маркетинг в системі професійної освіти *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Випуск 59 : збірник наукових праць / за ред. В. Д. Сиротюка ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. С. 92-99.
2. Слабко В. М., Запольська Ю. А. Навчальні блоги як інструмент дистанційної форми навчання у формуванні професійної іншомовної компетентності студентів інженерно-технічних спеціальностей *Наукові записки : збірник наукових статей*. М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; упор. Л. Л. Макаренко. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Вип. СХХХХV (145). С. 194-202.
3. Bremer A., Sławik M. Komputer bez tajemnic. Katowice : Videograf, 2000. 380 s.
4. Goban-Klas T., Sienkiewicz P. Społeczeństwo informacyjne: Szanse, zagrożenia, wyzwania. Kraków : Wydawnictwo Fundacji Postępu Telekomunikacji, 1999. 174 s.
5. Łaszczuk J. Zadania kształcenia i edukacja zdalna / *Pedagogika @ środki informatyczne i media* red. M. Tanaś. Kraków : Oficyna Wydawnicza Impuls, 2004. s. 55-60.
6. Nowe media. Wprowadzenie / M. Lister, J. Dovey, S. Giddings, I. Grant, K. Kelly. Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2009. 656 s.
7. Thompson John B. Media i nowoczesność. Społeczna teoria mediów. Wrocław: Astrum, 2001. 259 s. URL: <https://antykwarjatwaw.pl/pl/p/Media-i-nowoczesnosc-Spoleczna-teoria-mediow-John-B.-Thompson-Kreatywnosc-2001-/132264>.

References:

- [1] Makarenko L. Osvitnii marketynh v systemi profesiinoi osvity *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy*. Vypusk 59 : zbirnyk naukovykh prats / za red. V. D. Syrotiuka ; M-vo osvity i nauky Ukrainy, Nats. ped. un-t imeni M. P. Drahomanova. Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2017. S. 92-99.
- [2] Slabko V. , Zapolska Yu. Navchalni blogi yak instrument distancijnoyi formi navchannya u formuvanni profesijnoyi inshomovnoyi kompetentnosti studentiv inzhenerno-tehnicnih specialnostej *Naukovi zapiski : zbirnik naukovih statej*. M-vo osvity i nauky Ukrayini, Nac. ped. un-t imeni M. P. Dragomanova ; upor. L. L. Makarenko. Kiyiv : Vid-vo NPU imeni M. P. Dragomanova, 2019. Vip. SXHHHV (145). S. 194-202.
- [3] Bremer A., Sławik M. Komputer bez tajemnic. Katowice : Videograf, 2000. 380 s.
- [4] Goban-Klas T., Sienkiewicz P. Spoleczenstwo informacyjne: Szanse, zagrożenia, wyzwania. Krakow : Wydawnictwo Fundacji Postępu Telekomunikacji, 1999. 174 s.
- [5] Łaszczuk J. Zadania kształcenia i edukacja zdalna / *Pedagogika @ srodki informatyczne i media* red. M. Tanas. Krakow : Oficyna Wydawnicza Impuls, 2004. s. 55-60.

- [6] Nowe media. Wprowadzenie / M. Lister, J. Dovey, S. Giddings, I. Grant, K. Kelly. Krakow : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellonskiego, 2009. 656 s.
- [7] Thompson John B. Media i nowoczesność. Społeczna teoria mediów. Wrocław: Astrum, 2001. 259 s. URL: <https://antykwariatwaw.pl/pl/p/Media-i-nowoczesnosc-Spoleczna-teoria-mediow-John-B.-Thompson-Kreatywnosc-2001-/132264>.

Мушацкий М. WEB-сети в жизни людей с особыми образовательными потребностями в Польше.

В статье отмечено, что быстрые темпы развития общества, увеличение общего количества обновляемой почти ежеминутно информации привели к возникновению информационных и информационно-коммуникационных технологий. Они совершенствуются в зависимости от потребностей людей, их интересов, запросов, социальной роли.

Указано, что на сегодняшний день с помощью информационных технологий можно удовлетворять большое количество потребностей, в частности: образовательные, коммуникационные, развлекательные и другие. Веб-сети выполняют различные функции, среди которых необходимо выделить улучшение уровня жизни лиц с особыми образовательными потребностями, которое происходит благодаря использованию виртуального пространства. С помощью веб-сетей люди с особыми образовательными потребностями могут учиться, саморазвиваться, самосовершенствоваться, знакомиться и общаться с другими, проявлять свои творческие способности, активно участвовать в групповых видах работы..

Рассмотрены основные веб-сети, которые используются при организации образовательного процесса в Польской Республике для лиц с особыми потребностями в образовательной сфере. Важно то, что такие веб-сети достаточно адаптированы и позволяют не только получать образование, но еще и социализироваться, повышать уровень собственной самостоятельности. Характеризована специфика использования веб-сетей в жизни лиц с особыми образовательными потребностями в Польской Республике.

Доказано, что в настоящее время условия жизни лиц с особыми образовательными потребностями значительно улучшились, поскольку они могут учиться, заниматься профессиональной деятельностью, участвовать в создании новых проектов, налаживать коммуникацию с другими людьми, приносить общественную пользу, принимать решения. Все это стало возможным прежде всего благодаря использованию виртуального пространства в целом и применению веб-сетей в частности как в образовательном процессе, так и в других видах деятельности.

Ключевые слова: веб-сети, лица с особыми образовательными потребностями, Республика Польша, виртуальное пространство, социализация.

Muchacki M. WEB-networks in lives of persons with special educational needs in Poland.

The article states that the rapid pace of development of society, the increase in the total amount of information, which is updated almost every minute, led to the emergence of information and communication technologies. They improve depending on the needs of people, their interests, requests, social role, etc.

It is indicated that today, with the help of information technologies, a large number of needs can be satisfied, in particular: educational, communication, entertainment, etc. Web networks perform various functions, among which it is necessary to highlight the improvement of the standard of living of persons with special educational needs, which occurs thanks to the use of virtual space. With the help of web networks, people with special educational needs can study, develop themselves, improve themselves, get to know and communicate with others, show their creative abilities, take an active part in group work, etc.

The main web-networks used during the organization of the educational process in the Republic of Poland for persons with special educational needs are considered. It is important that such web-networks are sufficiently adapted and provide an opportunity not only to get an education, but also to socialize, to increase the level of one's independence. The specifics of the use of web networks in the

lives of persons with special educational needs in the Republic of Poland are characterized.

It has been proven that nowadays the living conditions of people with special educational needs have improved significantly, as they can study, engage in professional activities, participate in the creation of new projects, establish communication with other people, bring public benefit, and make decisions. All this became possible, first of all, thanks to the use of virtual space in general and the use of web networks in particular both in the educational process and in other types of activities.

Keywords: *web-networks, persons with special educational needs, Republic of Poland, virtual space, socialization.*

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-148.2020.18>

УДК 378.147:004:004.946.5]:378.091.3:377.011.3-051

Назаренко В. С.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЕКТУВАННЯ ВІРТУАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сьогодні організація навчання дисциплін інформатичного циклу засобами віртуального освітнього середовища є одним з найбільш затребуваних напрямків інноваційної діяльності, що дозволяє перейти від принципу освіти на все життя до принципу освіти впродовж усього життя.

У статті охарактеризовано сучасні підходи до формування віртуального середовища навчання інформатичних дисциплін. Визначено актуальність і перспективність навчання майбутніх фахівців професійного навчання фахових дисциплін інформатичного циклу у віртуальному освітньому середовищі. Охарактеризовано основні напрямки використання інноваційних форм і методів взаємодії, викладачів і студентів, які дозволять ефективно реалізувати принципи доступності, якості та безперервності освіти на новому технологічному рівні. Проаналізовано та визначено вимоги до організації навчання інформатичних дисциплін на основі віртуального середовища навчання. Описано структуру конкретної дисципліни у віртуальному освітньому середовищі. Визначено інструментальні засоби, за допомогою яких реалізується опосередковане навчання у віртуальному середовищі навчання. Запропоновано часткову методiku навчання, що реалізується у віртуальному середовищі навчання. Охарактеризовано структуру віртуального навчального ресурсу дисципліни інформатичного циклу, яка містить автономний, локальний і дистанційний освітні курси та методичне забезпечення щодо їх використання з конкретної інформатичної дисципліни розміщеної у віртуальному середовищі навчання. Охарактеризовано методiku навчання інформатичних дисциплін у віртуальному середовищі.

Системне використання засобів та ресурсів віртуального освітнього середовища у навчанні інформатичних дисциплін надає студентам нові можливості з ефективного освоєння освітніх програм, дозволяє підвищити змістову якість навчального матеріалу і посилити освітні ефекти, оскільки надає викладачам додаткові можливості для побудови індивідуальних освітніх траєкторій студентів.

Ключові слова: *віртуальне середовище навчання, інформатичні дисципліни, формування інформатичної компетентності, майбутні фахівці професійної освіти, навчальний ресурс*